

LUNDS UNIVERSITET

Medicinska fakulteten

Institutionen för hälsa, vård och samhälle

Avdelningen för arbetsterapi och aktivitetsvetenskap

Hemlöshet och aktivitet

en ”Scoping Review”

Författare: Tobias Bergman

Rilindje Kurtaj

Handledare: Dennis Persson

januari 2014

Kandidatuppsats

Adress: Avdelningen för arbetsterapi och aktivitetsvetenskap, Box 157,S-22100 Lund

LUNDS UNIVERSITET

Medicinska fakulteten

Institutionen för hälsa, vård och samhälle

Avdelningen för arbetsterapi och aktivitetsvetenskap

2014-01-07

Hemlöshet och aktivitet en ”Scoping Review”

Tobias Bergman
Rilindje Kurtaj

Abstrakt

Bakgrund: Enligt Socialstyrelsen finns det omkring 34 000 hemlösa personer i Sverige. Att förlora sitt hem kan för många ge en känsla av att en bit av ens livshistoria och identitet skalas bort. **Syftet** med studien var att beskriva tillgänglig litteratur inom arbetsterapi och aktivitetsvetenskap med avseende på hemlöshet. **Metod:** Författarna valde scoping-metoden för att genomföra studien. **Resultatet** visade på att hemlösa personer har flertalet aktivitets- och aktivitetsrelaterade problem. Till exempel visade det sig att hemlösa har aktivitetsproblem inom personlig vård, arbete och fritid. Orsakerna till och definitionerna av hemlöshet är komplexa och sällan entydiga. Exempel på risker för att bli hemlös kan vara missbruk, mental sjukdom, ekonomi, arbetslöshet, sociala faktorer och politiska faktorer. I den granskade litteraturen hittas fem olika definitioner på hemlöshet. I **diskussionen** påtalas samhällets ansvar för hemlösa och att ett större aktivitetsfokus som intervention behövs i dagsläget än det nuvarande bostadsfokus som hittas i litteraturen. Till sist diskuterar författarna scoping-metodens för- och nackdelar.

Nyckelord: arbetsterapi, aktivitetsvetenskap, aktivitet, ”occupational injustice”

Kandidatuppsats

Avdelningen för arbetsterapi och aktivitetsvetenskap, Box 157, S-22100 Lund

LUNDS UNIVERSITET

Medicinska fakulteten

Department of Health Science

Occupational therapy and occupational science

2014-01-07

Homelessness and Occupation

A Scoping Review

Tobias Bergman
Rilindje Kurtaj

Abstract

Background: There are about 34 000 homeless individuals in Sweden. Losing one's home for many creates a feeling that a piece of one's life history and identity is stripped away. The **purpose** of this study was to describe the available literature in occupational therapy and occupational science in regards to homelessness. **Method:** The authors chose scoping methodology for conducting this study. **The results** showed that homeless people have multiple activity and activity-related problems. For example it showed that homeless people have activity problems with personal care, work and leisure. The causes and definitions of homelessness are complex and often ambiguous. Risks of becoming homeless can be addictions, mental illness, economy, unemployment, social factors and political factors. Five different definitions of homelessness can be found in the literature. **In the discussion,** society's responsibility for the homeless people are highlighted and a greater activity focus as intervention is needed in the current situation, more than the existing dwelling focused intervention as found in the literature. Finally, the authors discuss scoping methodology's advantages and disadvantages.

Keywords: occupational therapy, occupational science, activity, "occupational injustice"

Bachelor thesis

Address: Division of Occupational Therapy and Gerontology, Lund University, Box 157, S-22100 Lund, Sweden

Innehållsförteckning

1. Introduktion	1
<i>Aktivitet och meningsfullhet för en god hälsa</i>	2
<i>Arbetsterapi</i>	3
<i>Aktivitetsvetenskap</i>	3
<i>Mänskliga rättigheter</i>	4
2. Syfte	4
3. Metod	5
<i>Metodbeskrivning</i>	5
4. Resultat.....	10
<i>Definition av hemlöshet</i>	18
<i>Identifierade aktivitetsproblem</i>	19
<i>Identifierade aktivitetsrelaterade problem</i>	20
<i>Orsaker till hemlöshet</i>	20
<i>Orsaker till hemlöshet – occupational injustice</i>	21
5. Diskussion	22
<i>Resultatdiskussion</i>	22
Samhällets ansvar	22
Definitionsskillnader	24
<i>Metoddiskussion</i>	24
Scoping-metoden.....	24
Validitet- och reliabilitetsdiskussion	25
<i>Förslag på framtida studier</i>	26
6. Konklusion	26
7. Referenslista	27
<i>Tryckta referenser</i>	27
<i>Elektroniska referenser</i>	29
<i>Litteratur till datainsamlingen</i>	30

1. Introduktion

Hemlöshet i Sverige har funnits så långt tillbaka som 1200-talet och kallades då för ”löscker folk” (SOU 2000:14), vilket enligt Svenska Akademiens ordlista betyder det lösdrivare (2013). Detta indikerar att hemlöshet inte är ett nytt samhällsfenomen utan har varit påtagligt i hundratals år. Enligt Socialstyrelsens undersökning (2012) har man definierat hemlöshet utifrån fyra olika kriterier. Dessa innebär:

1. Akut hemlöshet – individen sover på offentliga utrymmen, på härbärke eller annat akutboende.
2. Institutionsvistelse och kategoriboende – individen är intagen på kriminalvårdsanstalt eller behandlingshem och som sedan inte har ett boende att återgå till efter avslutad behandling.
3. Långsiktiga boendelösningar – individen får boende ordnat av kommunen, så som till exempel träningslägenhet där individer tränas i att hantera eget boende.
4. Eget ordnat kortsiktigt boende – individen har tillfälligt boende hos vänner och familj utan kontrakt.

Det finns alltså fler definitioner än den enkla stereotypa bilden av den hemlösa som manlig uteliggare eller parkbänksovare. Definitionerna innebär således att en större andel av befolkningen klassificeras som hemlös och enligt samma rapport har det visats att även barn, kvinnor och familjer i allt större utsträckning är en del av den hemlösa populationen. Tillika har det visat sig att åldrarna varierar på de hemlösa och att ingen entydig eller stereotypbild av den hemlösa finns.

Enligt Socialstyrelsen (2012) finns det omkring 34 000 hemlösa personer, vilka kan vara familjer, unga vuxna, kvinnor och barn som på ett eller annat sätt klassificeras som hemlösa och lever utan en fast punkt i tillvaron. Hemlöshet har enligt Socialstyrelsen (2012) blivit ett hett ämne inom media sedan tidigt 90-tal och allt mer uppdagas livshistorier där individer berättar om livet i hemlöshet. Till exempel intervjuades en tidigare hemlös person samt en direktör från stadsmissionen i Stockholm om livet utan ett hem i Nyhetsmorgon (2013). Det framkom enligt den tidigare hemlösa personen att livet som hemlös inte är något riktigt liv och känns meningslöst. Ur ett samhällsperspektiv har Sverige omkring 34 000 individer som kanske upplever samma fenomen. Ett annat exempel då hemlöshet uppmärksammas är för något år sedan då en Tv-gala/insamling till förmån till hemlösa anordnades där välkända

artister uppträdde och intäkterna gick till att motverka fattigdom och hemlöshet (Mötesplats 2020, 2011).

Enligt litteratur (Crisis, 2005; Rowles, 2003) uppfyller ett hem grundläggande behov djupt rotade i människan, till exempel behoven av tillhörighet, avskildhet, identitet, skydd och säkerhet. Ett hem är identitetsförstärkande och en plats där kognitiva, emotionella och känslosamma uttryck formas och utvecklar en person över tid. Hemmet fungerar även som en trygg plats där människan kan ta skydd från en jobbig värld utanför hemmet, förvarar minnen och delar av sin historia och där personligt meningsfulla saker kanske följer med hela livet. Enligt Rowles (2003) innebär hemlöshet och förlusten av ens hem för många en känsla av att inte längre vara komplett och att en bit av ens livshistoria och identitet skalas bort. Det finns dock olika kulturer där människor lever nomadliv och där ett fast boende inte har samma symboliska betydelse som i vår kultur (Svenska Akademiens Ordlista, 2013). Knutagård (2009) beskriver hur socialtjänsten arbetar med att hjälpa hemlösa med olika alternativa boendeformer, dock nämns inget om hur de hemlösas dagliga aktiviteter påverkas av hemlösheten. I de tre omfattande publikationerna SOU (2000:14), Socialstyrelsen (2012) och Knutgård (2009) nämns det sparsamt eller ingenting alls kring hemlöshet med fokus på aktivitet, vilket kan ses som en brist. Studier kring hemlöshet utifrån ett aktivitetsperspektiv är viktigt för att återge en holistisk bild av hemlöshet och inte bara belysa problematiken ur boendefokus.

Aktivitet och meningsfullhet för en god hälsa

Upplevelsen av mening i aktivitet är ett komplext begrepp då känslan av meningsfullhet är en subjektiv upplevelse. Detta innebär att aktiviteter som upplevs meningsfulla kan variera från person till person. För att uppleva hälsa är det viktigt att de aktiviteter som man gör är meningsfulla (Persson, Erlandsson, Eklund & Iwarsson, 2001; Persson, 2001; Christiansen, Backman, Little & Nguyen, 1998). Jonsson och Josephsson (2005) beskriver meningsfullhet utifrån olika teoretiska synsätt. Enligt dessa författare skapas meningsfullhet bland annat av sociala och kulturella faktorer som avgör vad som är accepterade aktiviteter och beteenden i den kontext man befinner sig inom. Meningsfullhet skapas då en aktivitet pågått under en längre tid och upplevelsen av den blir som en del av personens aktivitetshistoria och identitet (Persson, 2001). Andra aktiviteter i ens aktivitetsrepertoar som inte är överlevnadsfokuserade har ett annat fokus som syftar att få människan att känna sig som en del av ett större

sammanhang, till exempel musik, konst och design (Christiansen & Townsend, 2011). Att utföra meningsfulla aktiviteter och känna delaktighet i livet kan resultera i en bättre hälsa. Hemlösa personer kan ha försvårade möjligheter att utföra kulturella och subjektiva meningsfulla aktiviteter på grund av boendesituationen och därmed riskera sämre hälsa.

Arbetssterapi

I Förbundet Sveriges Arbetsterapeuters [FSA] *Etiska kod* (2013) finns arbetsterapeutiska grundantaganden beskrivna. I litteraturen står det att arbetssterapi verkar för att skapa samspel mellan aktivitet, människa och miljö i olika livssituationer. Aktiviteter har betydelse för utvecklandet av en god hälsa och ett meningsfullt liv. Arbetssterapi grundar sig på antaganden att aktivitet och delaktighet ökar hälsan hos människan. Dessa grundantaganden formar arbetsterapiens människosyn, exempelvis att människan är en aktiv, utvecklingsbar och autonom varelse som kan påverka hälsan genom engagemang i aktivitet (Wilcock, 2006). Genom att välja och utföra de aktiviteter som personen upplever som meningsfulla och som motsvarar personens dynamiska aktivitetsförmågor finns möjligheter att utveckla god hälsa. Arbetssterapi använder sig av miljö, person och aktivitet för att förstå och möjliggöra aktivitet där aktivitetsproblem identifierats (Eklund, Gunnarsson & Leufstadius, 2010; FSA, 2013). Inom arbetssterapi ser man till hela människan och dess meningsfulla aktiviteter utifrån ett holistiskt perspektiv. Detta innebär att hälsa är mer än frånvaro av sjukdom (Persson, 2001; Medin & Alexanderson, 2000). Arbetssterapi baseras på aktivitetsvetenskap och beprövad erfarenhet. Enligt arbetsterapeutisk evidens (Eklund, Gunnarsson & Leufstadius, 2010) är aktivitet och delaktighet i meningsfulla aktiviteter förknippat med ökad hälsa, oavsett om det rör sig om personlig vård, produktivitet eller rekreation är dessa aktivitetsområden viktiga delar i livet för att må bra. Författarnas hypotes är att hemlöshet utifrån ett holistiskt perspektiv på hälsa kan förmodas ha försämrade hälsa då det kan finnas försvårade möjligheter att utföra meningsfulla aktiviteter.

Aktivitetsvetenskap

Aktivitetsvetenskap är en framväxande forskningsgren som många arbetsterapeuter stöder sin praxis på. Forskningen syftar till att studera människan i sitt aktiva liv och förklara varför och hur vi utför aktiviteter (Hocking & Wright-St Clair, 2011). Inom aktivitetsvetenskap används till exempel begreppet *occupational injustice* som innebär att för lite eller avsaknad av

delaktighet och aktivitet för grupper av en befolkning kan indikera att dessa människor i samhället blir socialt exkluderade på grund av samhälleliga och politiska stadgar (Wilcock, 2006). ”Occupational injustice” är ett paraplybegrepp för flera ingående begrepp som syftar att förklara aktivitetsorättvisa utifrån olika populationsnivåer, exempel på detta är ”occupational marginalization”, ”occupational imbalance”, ”occupational deprivation”, ”occupational alination” (Nilsson & Townsend, 2010). I Knutgård (2009) beskrivs det att hemlösa kan vara politiskt exkluderade. Ett verifierande av detta kan ses i en debattartikel där statsvetaren Foujan Rouzbeh (2013) kritiserar hur regeringen behandlat Stockholms hemlösa under president Obamas besök i år. Där skriver författaren att de hemlösa stigmatiseras på grund av politiska skäl. Han menar att med skam som skäl undanhöll regeringen sanningen om våra hemlösa på Stockholms gator och torg genom att ”städa upp” för att framställa huvudstaden som finare. Författarna till studien menar att hemlösa individer kan vara en riskgrupp för ”occupational injustice” då deras behov och rättigheter till aktivitet och delaktighet kan vara hindrade av samhälleliga orsaker. I denna studie kommer författarna att använda begreppet ”occupational injustice” för att belysa samhället som en av orsakerna till hemlöshet.

Mänskliga rättigheter

Enligt mänskliga rättigheter (2013a; 2013b; 2013c) har alla människor rätt till en tillfredställande levnadsstandard som bland annat innefattar bostad, mat, kläder och hälsovård. Tillgång till sjukvård är en del av rätten till hälsa som leder till att en människa kan leva ett hälsosamt liv. Människan har även rätt till rättvisa arbetsvillkor, en ersättning som är tillräcklig för att försörja sin familj och lika lön för lika arbete. Enligt litteratur (Hammell & Iwama, 2012) är även begreppet *occupational rights* en mänsklig rättighet för aktivitet och delaktighet för alla individer i en befolkning. Begreppet kan kopplas till människors behov av aktivitet för att må bra. När individers ”occupational rights” blir begränsade utsätts de för ”occupational injustice”. Hemlösas mänskliga rättigheter kan därför vara begränsade.

2. Syfte

Syftet med denna studie var att beskriva tillgänglig litteratur inom arbetsterapi och aktivitetsvetenskap med avseende på hemlöshet.

3. Metod

Författarna valde att använda scoping-metoden för studien. En av fördelarna med att använda scoping-metoden var att den tillät en mer varierad litteraturacceptans än till exempel en systematisk studie.

Metodbeskrivning

Enligt litteratur (Levac, Colquhoun & O'Brien, 2010; Davis, Drey & Gould, 2009) beskrivs scoping-metoden utifrån en sex-stegsmodell (se tabell 1) som är framtagen av Arksey och O'Malley (2005). Enligt Rumrill, Fitzgerald och Merchant (2010) finns det två grenar inom scoping-metoden och dessa har samma sex-stegsmodell men syftet med grenarna skiljer sig åt. Författarna valde den första grenen där syftet var att undersöka tillgänglig forskning och återge vad litteraturen sade, i denna studies fall angående hemlöshet utifrån ett aktivitetsperspektiv. Den andra grenen inom metoden syftar på att identifiera kunskapsglapp och motsäga befintlig forskning som otillräcklig eller felaktig. I tabell 1 valde författarna att illustrera scoping-metodens steg på engelska och inte översätta huvudbegreppen till svenska. Detta för att undvika och minimera risken för missförstånd och feltolkningar. Författarna ansåg det viktigt att vara så nära grundmetoden som möjligt för att hålla hög validitet på studien. Eftersom att det sjätte steget i scoping-metoden är valfritt valde författarna att inte genomföra steget på grund av tids- och resursbrist. Författarna ansåg att detta inte påverkade studien negativt då det i syftet aldrig fanns någon avsikt att söka bekräftelse eller motsäga tidigare forskning.

Tabell 1. Beskrivning av Scoping-metoden sex steg.

<p>1. Identifying the research question</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Forskaren identifierar undersökningsämnet och klargör relevanta aspekter kring ämnet. - Sätta upp en ram för litteratursökningen.
<p>2. Identifying relevant studies</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Identifiera vilken litteratur som är relevant för undersökningen. - Utforma en plan för i vilka databaser sökningarna skall göras, vilka sökord och typer av källor som skall användas - I detta steg klargörs inklusion- och exklusionkriterierna.
<p>3. Study selection</p>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Post hoc</i> urval (mer specificerade inklusions- och exklusionskriterier) görs för att gallra bort överflödiga data. - Detta görs för att ha kvar den mest relevanta litteraturen som överensstämmer med undersökningsämnet/syftet.
<p>4. Charting the data</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Uppföra en tabell över den valda litteraturen. - Detta görs för att påvisa tillvägagångssättet för litteratursökningen - Här kan man ta upp databaser, antal sökningar, sökord som används och antal träffar.
<p>5. Collecting, summarizing, and reporting results</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Tematisk och numerisk analys som återspeglar resultatet. - Detta ligger till grund för diskussion. - Författarna väljer ut variabler som svarar på syftet. - Man bör använda diagram och tabeller för att ge en numerisk analys för att sedan återge ett tematiskt innehåll av materialet.
<p>6. Consultation (optional)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Valfritt att utföra. - Söker bekräftelse hos vetenskapligt erkända personer eller instanser (<i>stakeholders</i>) inom det undersökta området för att öka validitet hos resultatet.

Framework stage one: Identifying the research question

Författarna tror att arbete med hemlösa kan vara en ny arbetsarena för arbetsterapeuter där ett större aktivitetsperspektiv behövs. Det kan därför vara viktigt att undersöka vilket fokus litteratur inom området hittills haft på hemlöshet utifrån ett aktivitetsperspektiv. Ramen för litteratursökningen har utgått ifrån databaserna Cinahl, OT-Seeker och AMED. Sökorden som användes var "homeless", "occupational therapy", "activity", "time use" och "daily living". En beskrivning av hur sökorden användes och antalet sökningar i de olika databaserna illustreras i tabell 2.

Framework stage two: Identifying relevant studies

Ett första urval genomfördes genom att läsa utvalda titlar och utifrån det bedöma relevansen för studiens syfte. Författarna valde att hålla sig till vetenskapliga artiklar utan specifikt tidsspänn, detta för att öka omfånget av tillgänglig litteratur. Inför datainsamlingen infördes inklusionskriterier som fokuserade på att titel eller abstrakt skulle innehålla ord som belyser aktivitetsvetenskap, arbetsterapi eller hemlöshet. Det totala antalet träffar var 185 artiklar. Av dessa var 160 stycken irrelevanta på grund av medicinskt eller omvårdnadsinriktat innehåll och där aktivitetsfokus saknades. Dessa artiklar exkluderades samt att dubletter gallrades bort. En översikt av artikelfyndet finns beskrivet i tabell 2. Flertalet av artiklarna som var intressanta fanns inte tillgängliga för författarna på grund av avtalsbrist mellan Lunds universitet och de aktuella tidskrifterna. Det kvarstod alltså 25 artiklar efter det första urvalet.

Framework stage three: Study selection

Under det andra urvalet läste författarna igenom de 25 valda artiklarna och exkluderade åtta stycken som inte upplevdes relevanta för studien på grund av irrelevant innehåll, det vill säga att de saknade aktivitetsfokus. Kvar fanns 17 artiklar att tillgå för dataanalys (se tabell 3).

Framework stage four: Charting the data

Tabell 2. Sökorden som har användts i litteratursökningarna i de olika databaserna samt antalet träffar efter författarnas urval.

Databas	Antal sökningar	Sökord som använts	Antal träffar	Antal efter urval 1	Antal efter urval 2
Cinahl	4	1. Occupational therapy + homeless + activity	5	25	17
		2. Occupational therapy + homeless + time-use	4		
		3. Occupational therapy + homeless + daily living	5		
		4. Occupational therapy + homeless	74		
AMED	3	1. Occupational therapy + homeless + activity	7		
		2. Homeless + daily living	4		
		3. Occupational therapy + homeless	51		
OT-Seeker	1	1. Homeless	35		
TOTALT	8	5	185		

Framework stage five: Collecting, summarizing, and reporting the results

Författarna valde att genomföra dels en beskrivande numerisk dataanalys och dels en kvalitativ tematisk analys som gick till enligt följande. De valda artiklarna lästes noggrant igenom av de båda författarna vilket resulterade i ett brett innehåll av mycket data gällande hemlöshet och aktivitet. I samverkan med handledaren gjordes därefter en kategorisering av innehållet i artiklarna som speglade syftet att kartlägga vad litteraturen sade om hemlöshet och aktivitet. Författarna ville också i analysen fånga orsaker till hemlöshet utifrån ett samhällsperspektiv samt återge olika definitioner av hemlöshet och inkluderade därför även dessa i kategorierna. Resultatet blev fyra kategorier: *definition av hemlöshet, identifierade*

aktivitetsproblem, aktivitetsrelaterade problem och orsaker till hemlöshet. I tabell 3 presenteras det kvalitativa tematiska resultatet med belysande text för kategorierna. ”Occupational injustice” belyses under kategorin ”*orsaker till hemlöshet*”. I figur 1 till 4 presenteras den kvantitativa resultatdelen av innehållet i artiklarna. Denna del av resultatet syftar till att förtydliga det kvalitativa resultatet på ett lättförståeligt och översiktligt sätt med hjälp av stapeldiagram. I figur 5 presenteras några utvalda kvalitativa resultat som enligt författarna specifikt belyser ”occupational injustice”. Citaten i figur 5 återfinns i tabell 3 och valdes ut av författarna för att illustrera ”occupational injustice”.

I tabell 3 finns det några artiklar som inte belyser alla kategorier, vilket markeras med grå cell.

4. Resultat

Tabell 3. Kvalitativ tematisk kategorisering av hur litteraturen belyser kategorierna.

Titel Författare (Årtal)	Definition av hemlöshet	Identifierade aktivitetsproblem	Identifierade aktivitetsrelaterade problem	Orsaker till hemlöshet
Exploring occupation and its meaning among homeless men. Chard, Faulkner & Chugg (2009)	Enligt FN ¹ finns två typer av hemlöshet: absolut- och relativ hemlöshet.	Resultatet visade att hemlösa har svårigheter att strukturera sina dagar, matlagning, tv-tittande och resande. Arbete och att vara produktiv var något de flesta ville ha. ”...frustration of not being able to engage in everyday occupations...” (s.120)	Olika typer av missbruk rapporterades som vanligt. Förlust av egendom och identitet.	Hemlöshet orsakas av flertalet faktorer: arbetslöshet, sociala faktorer, dyra boenden, mental sjukdom, missbruk. “This inability to do what is needed and meaningful owing to external restrictions...” (s.117)

¹FN - absolut och relativ hemlöshet: Absolut hemlöshet innebär att en individ bor på gatan utan eget fysiskt skydd. Relativ hemlöshet innebär att en individ bor på ställen som inte uppfyller grundläggande standard för hälsa och säkerhet.

Titel Författare (Årtal)	Definition av hemlöshet	Identifierade aktivitetsproblem	Identifierade aktivitetsrelaterade problem	Orsaker till hemlöshet
<p>Homeless adults' engagement in art: First steps towards identity, recovery and social inclusion.</p> <p>Thomas, Gray, McGinty & Ebringer. (2011)</p>	<p>Hemlöshet definieras utifrån tre nivåer: primär-, sekundär- och tertiär-² hemlöshet.</p>	<p>-</p>	<p>Aktivitetsrelaterade problem som framkom i texten var social isolering, missbruk och hantering av känslor.</p>	<p>Hemlöshet är produkten av komplexa faktorer som består dels av individuella och dels av strukturella faktorer. Missbruk, arbetslöshet och mental ohälsa är några.</p> <p>”For homeless people opportunities to engage in socially valued and productive occupations are limited, because of poverty and marginalization” (s.435)</p>
<p>Occupational Participation of Homeless People.</p> <p>Bradley, Hersch, Reistetter & Reed. (2011)</p>	<p>-</p>	<p>Studien visade att majoriteten av deltagarna upplevde sig begränsade i att vara delaktiga i aktiviteter. Aktivitetsproblemet som framkom var deras vanor.</p>	<p>Statistik visade aktivitetsrelaterade svårigheter med roller, värderingar, fysisk miljö och personliga mål var mest påverkade. Missbruk och negativ social kontakt med familj rapporterades påverkat.</p>	<p>-</p>

²Primär, sekundär, tertiär hemlöshet: Primär hemlöshet innebär att en individ sover på gatan eller improviserade skjul. Sekundär hemlöshet innebär att en individ sover hos vänner eller härbärgen. Tertiär hemlöshet innebär att en individ bor på asylboende och husvagn/tältplatser.

Titel Författare (Årtal)	Definition av hemlöshet	Identifierade aktivitetsproblem	Identifierade aktivitetsrelaterade problem	Orsaker till hemlöshet
<p>The Meaning of Computers to a Group of Men Who Are Homeless.</p> <p>Swenson Miller, Bunch- Harrison, Brumbaugh, Kutty & FitzGerald. (2005)</p>	<p>Definierar hemlös som en person utan fast punkt för att sova eller boende på härbärg, samt boende på offentliga platser.</p>	<p>Aktivitetsproblem som framkom var datoranvändning, telefoni och internet för kommunikation.</p>	<p>Aktivitetsrelaterade problem som framkommit i artikeln var missbruk.</p>	<p>Hemlöshet kan ses som ett problem med många faktorer där fattigdom och bostadsproblematik nämns.</p>
<p>Occupational therapists' perceptions of their role with people who are homeless.</p> <p>Grandisson, Mitchell- Carvalho, Tang, Korner- Bitensky. (2009)</p>	<p>Hemlöshet delas in i transitorisk, episodisk och kronisk³.</p>	<p>Aktivitetsproblem som framkommit är problem med matsituation, klädsel, hygien och ekonomihantering.</p>	<p>Stigmatisering och identitetsrelaterat problem. Relationsproblem med familjemedlemmar.</p>	<p>Faktorer som kan leda till hemlöshet är ofta många och varierar från individ till individ. Våld i hemmet, missbruk och migration är några exempel.</p> <p>”Existing barriers, such as the structure of some health care systems, hinder services to those who do not have a permanent address” (s.497)</p>

³Transitorisk, episodisk och kronisk hemlöshet: Transitorisk hemlöshet är när en individ bor på härbärgen enstaka gånger. Episodisk hemlöshet är när en individ mer frekvent bor på härbärgen från och till. Kronisk hemlöshet är när en individ permanent bor på härbärgen.

Titel Författare (Årtal)	Definition av hemlöshet	Identifierade aktivitetsproblem	Identifierade aktivitetsrelaterade problem	Orsaker till hemlöshet
Helping the Homeless: An Occupational Therapy Perspective Griner. (2006)	Definierar gruppen hemlösa utifrån kriterierna att en person som bor på ett offentligt område som inte är tänkt för att sova på, som saknar en återkommande och adekvat sovplats.	Aktivitetsproblem som framkommit i studien var bland annat anställning, rutin och ekonomihantering.	Missbruk, kostnadseffektivt boende, sociala svårigheter, rättsliga påföljder och familjesituationsrelaterade problem nämndes.	-
The role of occupational therapy in working with the homeless population: An assertive outreach approach. Lloyd & Bassett. (2012)	Tre kategorier av hemlösa: Primär, sekundär, tertiär.	Hemlösa är exkluderade från produktiva arenor som till exempel skola och arbete, samt sociala och fritidsrelaterade aktiviteter.	-	Faktorer som ökar risken för hemlöshet är missbruk, familjevåld, fattigdom, sociala svårigheter och mental sjukdom. ”It has been found that homelessness has a low profile as a political issue” (s.19)
Leaving homelessness and addiction: Narratives of an occupational transition. Heuchemer & Josephsson. (2006)	Hemlösa definieras då de saknar köpt eller hyrd bostad och inte har någon fast punkt i tillvaron.	Aktivitetsproblem inom produktiva-, fritids- och sociala aktiviteter, ekonomihantering samt den personliga vården.	Aktivitetsrelaterade problem med missbruk och kriminella inkomstaktiviteter.	Missbruk och mental sjukdom som faktorer för ökad risk för hemlöshet.

Titel Författare (Årtal)	Definition av hemlöshet	Identifierade aktivitetsproblem	Identifierade aktivitetsrelaterade problem	Orsaker till hemlöshet
<p>Stories from the streets: people's experiences of homelessness.</p> <p>Williams & Stickley. (2011).</p>	-	-	<p>Aktivitetsrelaterade problem är, roll- och identitetsproblem, sociala relationer bryts upp, stigma och missbruk.</p>	<p>Hemlöshet är en kedjereaktion av olika faktorer som resulterat i bostadslöshet. Några av dessa faktorer är politisk struktur, arbetslöshet, fattigdom, bostadsbrist, och missbruk.</p> <p>"He feels angry and frustrated with how the State fails to reduce homelessness and feels there is not enough help available" (s.435)</p>
<p>Voices from the Street: How Structural and Individual Factors Influence Homelessness.</p> <p>Chapleau. (2010).</p>	-	<p>Hemlösa har aktivitetsproblem inom transport, telefoni, ekonomihantering och arbetslöshet.</p>	<p>Missbruk, otillräckliga förmågor för att kvarhålla ett arbete och uppvisande av identifikationspapper för att kunna få hjälp.</p>	<p>Hemlöshet består av flertalet problem som orsakas av komplexa faktorer. Till exempel för att nämna några: arbetslöshet, mental sjukdom, personliga trauman i barndomen och missbruk.</p> <p>"people who are homeless... have difficulty navigating the complex system of obtaining assistance from various agencies that are separated throughout communities" (s.388)</p>

Titel Författare (Årtal)	Definition av hemlöshet	Identifierade aktivitetsproblem	Identifierade aktivitetsrelaterade problem	Orsaker till hemlöshet
Homelessness and companion animals: more than just a pet? Slatter, Lloyd & King. (2012)	Definierar hemlöshet inom ramarna för primär, sekundär och tertiär hemlöshet.	-	Aktivitetsrelaterade problem var social isolering, tvungna att ge upp viktiga relationer som t.ex. husdjur, vänskaper på grund av hemlöshet. Förlust av identitet och meningsfulla roller vid förlust av husdjur.	”Marginalization and a lack of productive and meaningful roles are challenges...” (s.381)
Independent Living Skills and Posttraumatic Stress Disorder in Women Who Are Homeless: Implications for Future Practice. Davis & Kutter. (1998).	-	Aktivitetsproblem som framkom var ekonomihantering och fritidsaktiviteter.	Missbruk rapporterades som ett problem. ”...deficits in independent living skills” (s.40)	”conditions implicated as playing a casual role in homelessness...included economic factors, societal factors...” (s.40)
Project Employ: Engineering hope and breaking down barriers to homelessness. Munoz, Reichenbach & Witchger-Hansen. (2004)	-	Gemensamma aktivitetsproblem för hemlösa inkluderar arbete, fritidsaktivitet och ekonomihantering.	Kostnadseffektivt boende, stresshantering, sociala svårigheter, aggressionskontroll och identitetsproblem.	Orsaker till hemlöshet är varierande och gruppen hemlösa omfattar dels barn, personer med mental ohälsa, veteraner, missbrukare och kvinnor som flyr våld i hemmet. ”Others are military veterans...” (s.242) ”...cuts in public

Titel Författare (Årtal)	Definition av hemlöshet	Identifierade aktivitetsproblem	Identifierade aktivitetsrelaterade problem	Orsaker till hemlöshet
Occupational Performance Needs of a Shelter Population. Tryssenaar, Jones & Lee. (1999)	Hemlöshet definieras då en person bor på gatan eller i härbärgen.	De högst skattade aktivitetsproblemen var: anställning, aktiv och lugn rekreation, ekonomihantering, återgång till skolan, personlig vård.	Aktivitetsrelaterade problem var uttråkning, rädsla och känsla av skam, samt meningslöshet och förtvivlan. Relationer, kostnadseffektivt boende och fattigdom.	assistance funding...” (s.242) Hemlöshet orsakas av olika faktorer, till exempel sociala-, menta ohälsa-, ekonomiska- och politiska faktorer. ”...homeless issue has little priority on the political agenda as evidenced by the government reducing rather than increasing expenditures on housing and shelter programmes” (s.189)
The Meaning of Family Routines in a Homeless Shelter. Krohn. (2004)	-	Ett problem som uppkom var att hemlöshet påverkar negativt på familjers rutiner.	Aktivitetsrelaterade problem har visat vara: sociala svårigheter, förlust av roller, auktoritet och misslyckande som förälder.	”Living in an emergency shelter provides a family with needed housing but often does not provide an environment necessary for a parent to orchestrate meaningful family routines” (s.531-532) “Homelessness is not simply a lack of housing but is also a disenfranchisement from the larger community” (s.532) “Being homeless places families in a position of marginalization within

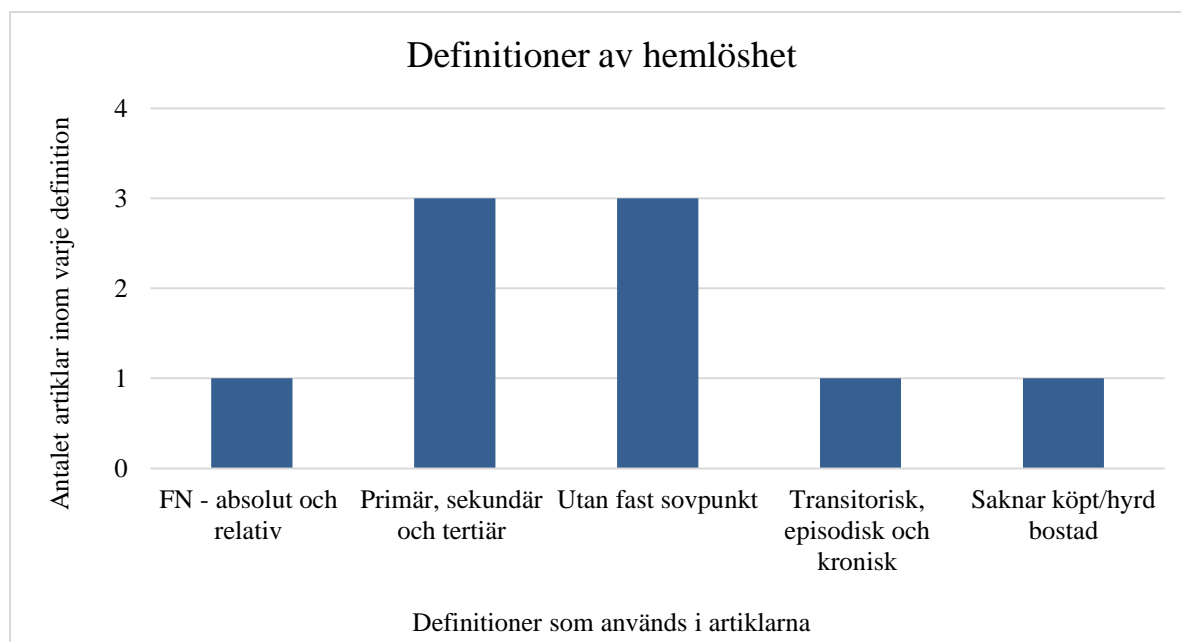
Titel Författare (Årtal)	Definition av hemlöshet	Identifierade aktivitetsproblem	Identifierade aktivitetsrelaterade problem	Orsaker till hemlöshet
<p>Time Use of Women With Children Living in an Emergency Homeless Shelter for Survivors of Domestic Violence.</p> <p>McNulty, Crowe, Kroening, VanLeit & Good. (2009)</p>		<p>Tre fjärdedelar av deltagarna saknade aktiva rekreatiönsaktiviteter.</p> <p>“hang out”, “sit and do nothing”, “wait for the children to return from school while doing nothing” och “experience insomnia.” (s.187)</p> <p>Medeltiden som spenderades på antingen vila/sömn och passiva rekreatiönsaktiviteter var 12,6 timmar om dagen. Endast 3,3 timmar om dagen gick åt till att vara aktiv fritid, social och produktiv.</p>		<p>the community” (s.539)</p> <p>Orsaker för detta är flykt hemifrån på grund av våld och saknar därför bostad då den ekonomiska biten inte räcker till eller saknas.</p> <p>” ...shelter enforced a policy that did not allow visitors... to enter the shelter without special permission, including family members” (s.187)</p>

Titel Författare (Årtal)	Definition av hemlöshet	Identifierade aktivitetsproblem	Identifierade aktivitetsrelaterade problem	Orsaker till hemlöshet
Health Care and Homeless Older Adults. Bottomley. (2001)	-	Matsituationen var ett aktivitetsproblem som framkom.	Aktivitetsrelaterade problem är sömnsvårigheter och alkoholmissbruk.	”People who are homeless are overwhelmingly uninsured and often lack access to the most basic health care services for their complex health care needs” (s.12)

Kvantitativ numerisk summering av resultat.

Definition av hemlöshet

Utav de 17 artiklarna definierar nio artiklar hemlöshet på fem olika sätt (se figur 1). De två vanligaste förekommande definitionerna enligt tre artiklar vardera är att dels kategorisera hemlöshet utifrån primär, sekundär och tertiär hemlöshet och dels definiera hemlöshet då en person är utan fast sovplats, boende på härbärgen eller offentliga platser. De mindre förekommande definitionerna som fördelas på en artikel vardera är FN:s definition av totalt och delvis hemlöshet. Hemlöshet är vidare definierat som transitorisk, episodisk eller kronisk samt när en person saknar köpt eller hyrd bostad och saknar fast punkt i tillvaron.

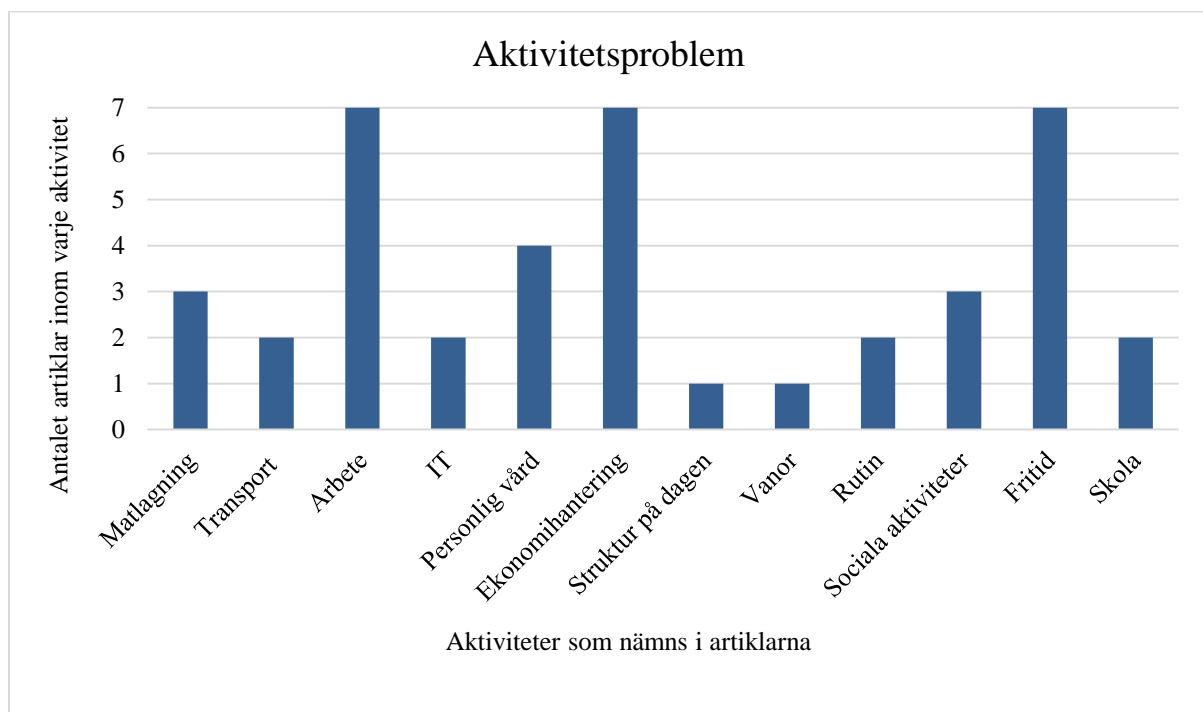

Figur 1. Definitionerna av hemlöshet och antal artiklar inom varje definition.

1. FN - absolut och relativ hemlöshet: Absolut hemlöshet innebär att en individ bor på gatan utan eget fysiskt skydd. Relativ hemlöshet innebär att en individ bor på ställen som inte uppfyller grundläggande standard för hälsa och säkerhet.
2. Primär, sekundär, tertiär hemlöshet: Primär hemlöshet innebär att en individ sover på gatan eller improviserade skjul. Sekundär hemlöshet innebär att en individ sover hos vänner eller härbärgen. Tertiär hemlöshet innebär att en individ bor på asylboende och husvagn/tältplatser.
3. Transitorisk, episodisk och kronisk hemlöshet: Transitorisk hemlöshet är när en individ bor på härbärgen enstaka gånger. Episodisk hemlöshet är när en individ mer frekvent bor på härbärgen från och till. Kronisk hemlöshet är när en individ permanent bor på härbärgen.

Identifierade aktivitetsproblem

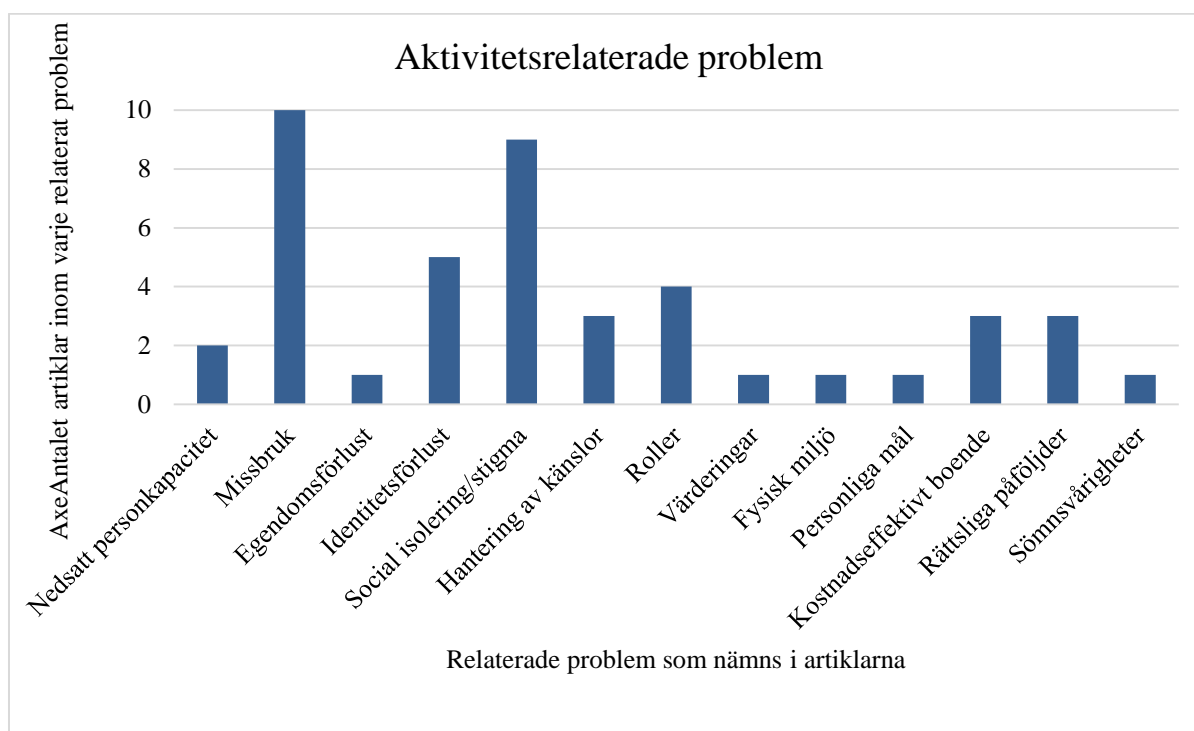
Totalt 20 aktivitetsproblem framgår i artiklarna. För att tydliggöra aktivitetsproblemen har författarna till studien delat in dessa i 12 kategorier (se figur 2) enligt följande: matlagning, transport, arbete, IT, personlig vård, ekonomihantering, struktur på dagen, vanor, rutin, sociala aktiviteter, fritid och skola. De sex mest förekommande aktivitetskategorier där aktivitetsproblem föreligger är sociala aktiviteter, arbete, fritid, ekonomihantering och personlig vård. Flertalet av artiklarna benämner fler än ett aktivitetsproblem, därför innehåller figur 2 större antal aktivitetsproblem än antalet artiklar.

Figur 2. Antalet aktivitetsproblem efter kategoriseringen.

Identifierade aktivitetsrelaterade problem

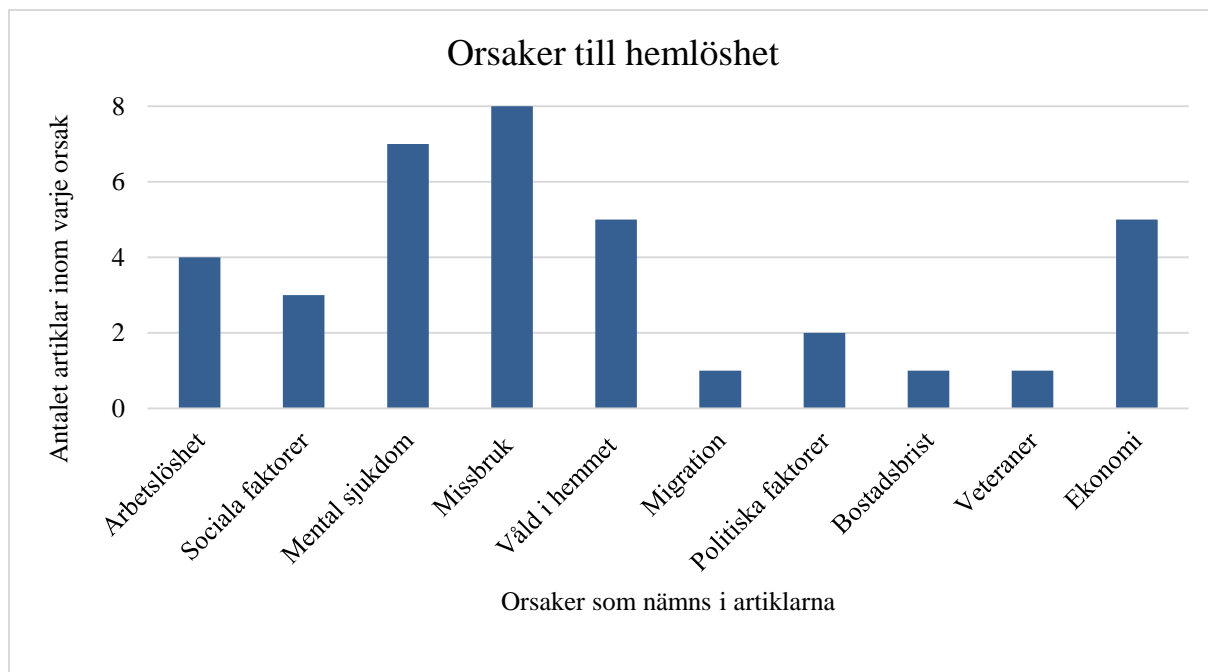
De mest förekommande aktivitetsrelaterade problemen var missbruk, social isolering/stigmatisering, identitetsförlust, förlust av roller, hantering av känslor, kostnadsineffektivt boende och rättsliga påföljder (se figur 3). Flertalet av artiklarna benämner fler än ett aktivitetsrelaterat problem, därför innehåller figur 3 större antal aktivitetsrelaterade problem än antalet artiklar.

Figur 3. Antalet aktivitetsrelaterade problem som påverkar aktivitetsutförandet.

Orsaker till hemlöshet

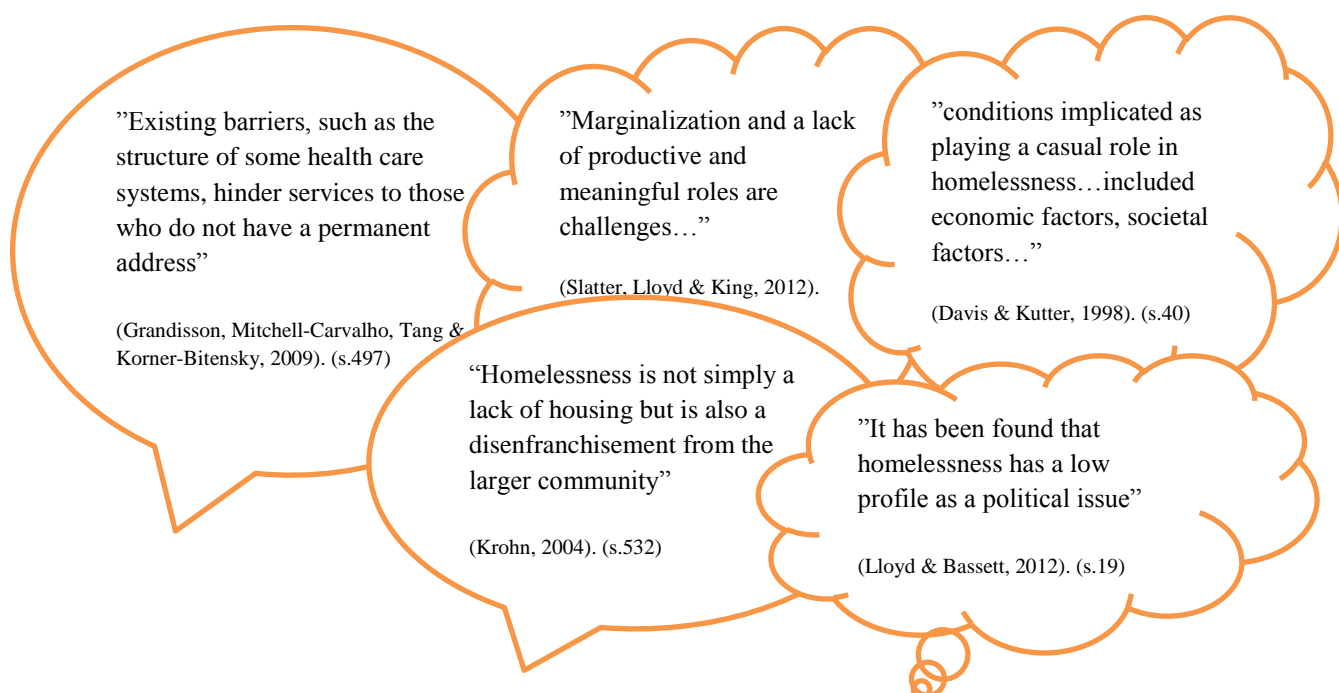
Det är oftast en rad av olika orsaker som har lett till hemlöshet. Exempel på orsaker som ökar risken för hemlöshet är missbruk, mental sjukdom, våld i hemmet, ekonomi, arbetslöshet, sociala faktorer och politiska faktorer (se figur 4). Mindre förekommande i litteraturen är migration, historik som krigsveteran och bostadsbrist. Flertalet av artiklarna benämner fler än en orsak för hemlöshet, därför innehåller figur 4 fler orsaker till hemlöshet än antalet artiklar.

Figur 4. Olika orsaker som kan bidra till hemlöshet.

Orsaker till hemlöshet – occupational injustice

Utöver de nämnda orsakerna till hemlöshet har även 13 av de 17 artiklarna innehåll som belyser ”occupational injustice” för gruppen hemlösa. Detta visar på att strukturella faktorer i samhället påverkar hemlöshet. För att illustrera detta har författarna valt att ge exempel på utvalda citat i figur 5 som visar på ”occupational injustice”-perspektiv.

Figur 5. Citat som illustrerar ”occupational injustice” för hemlösa.

5. Diskussion

Resultatdiskussion

Aktivitetsproblemen för gruppen hemlösa är utifrån den granskade litteraturen flertaliga och indikerar att målgruppen är i behov av stöd och hjälp utöver bostadsfokus. De mest frekventa aktivitetsproblemen berör personlig vård, produktivitet, fritid, ekonomi och sociala aktiviteter, medan bostadsproblematiken endast nämndes ett fåtal gånger i litteraturen (se figur 2). Med denna vetskap kan man diskutera varför samhället inte gör mer för hemlösa personer gällande aktivitet, inte minst då forskning inom aktivitetsvetenskap visar på en koppling mellan aktivitet och hälsa (Persson, 2001; Christiansen, Backman, Little & Nguyen, 1998). Detta skulle kunna indikera att stödboenden och liknande boendeprogram som nämns i litteraturen (Socialstyrelsen, 2012; SOU 2000:14 & Knutgård, 2009) kan vara delvis felriktade om inte aktivitetsproblemen ställs i proportion till boendefokus när det gäller interventioner. Eftersom många av orsakerna till hemlöshet verkar vara aktivitetsinriktade är det förbluffande att interventioner fokuserar enbart på själva anskaffandet av boende och inte på att åtgärda orsakerna för att förebygga hemlöshet. Inom aktivitetsvetenskap vet man att aktivitetsutförande påverkas av flertalet faktorer, till exempel värderingar, roller, vanor, rutiner, sociala faktorer och identitetskänsla. Resultatet i studien visade på att hemlösa har problem med identitet, roller och stigmatisering (se figur 3). Framtida interventioner behöver alltså därför lägga fokus på att inte bara ordna boende utan också på aktivitetsrelaterade problem för att förebygga framtida aktivitetsproblem och utveckla hälsa. Baserat på resultatet är det ett rimligt antagande att om interventioner enbart fokuserar på boendesituationen tappas viktiga bitar i en människas liv för att kunna återintegreras i samhället.

Samhällets ansvar

Mycket av det som framkommer i studien som aktivitetsproblem och orsaker för hemlöshet har individfokus. Vi har därför ansett det som viktigt att även anlägga ett människorättsperspektiv. Utifrån ett aktivitetsvetenskapligt fokus med ”occupational injustice” som relevant begrepp påvisas i litteraturen att många samhällen inte förmår att tillgodose hela befolkningens behov av boende på grund av flertalet strukturella och politiska faktorer. I Sverige finns enligt statistik ungefär 34 000 hemlösa individer (Socialstyrelsen, 2012) som dagligen befinner sig i riskzonen för ”occupational injustice” och där samhället borde vara skyldiga att stödja. Som tidigare nämnt kritiserar statsvetaren Foujan Rouzbeh

(2013) hur man behandlat hemlösa personer i Stockholm under president Obamas besök. Detta kan ses som en tydlig handling som visar på samhällets syn på hemlösa som något man helst sopar under mattan. Eftersom problemet i många fall grundas på flertalet samhälleliga strukturella, sociala och politiska faktorer och inte bara individen är det etiskt vedertaget att det också är samhällets ansvar och skyldighet att hjälpa dessa människor. På många ställen i världen finns det ett ökat antal hemlösa på grund av verkningarna av till exempel de finanskriser som härjat. I till exempel Grekland och USA har många människor mist både jobb (Tradingeconomics, 2013; United States Departament of Labor, 2013) och bostad för att de inte kunnat betala kraftigt förhöjda boräntor med mera. Det var inte länge sedan USA var nära att gå i konkurs då de nådde sin kreditgräns och landet stängdes ner. Med detta osäkra läge som finns idag på finansmarknaden är det möjligt att fler länder och människor kommer att bli utan hem och jobb, kanske även i Sverige. Det författarna vill se utvecklat och expanderat kring framtida åtgärder med hemlösa är inte bara ett större aktivitetsperspektiv men också ett större socialt och politiskt rättviseperspektiv.

När det kommer till hemlöshet bör vi ha i åtanke att flertalet faktorer spelar roll för aktivitetsproblem och aktivitetsrelaterade problem, det är sällan en ensam faktor som leder till hemlöshet. Utifrån resultatet har vi sett att identitet, roller, personkapacitet, missbruk och personliga mål upplevs som svårigheter i den hemlösas liv och dessa aktivitetsrelaterade problem (se figur 3) påverkar en persons aktiviteter. Aktivitetsproblemen som framkommit i resultatet (se figur 2) kan ses utifrån att bakomliggande problem har påverkat aktiviteterna negativt, det vill säga de var aktivitetsrelaterade. Fortsättningsvis kan man ifrågasätta vilket av aktivitets- eller aktivitetsrelaterade problemen som utgör grundproblematiken då omgivningen och den bedrivna politiken i samhället har en stor påverkan när det gäller möjligheter till aktivitet och delaktighet. Låt oss säga att en person med bostad, arbete och fritid med en stabil ekonomi helt plötsligt på grund av en ny finanskris förlorar både arbete och bostad samt då förlorar en stor del av sin tidigare aktivitetshistoria. Detta skulle innebära att omgivningen i form av samhällets ekonomiska struktur orsakat förlust av arbetsrollen och fritidsaktiviteterna men också påverkat personens kapaciteter, personliga mål och identitet övertid då individens aktiviteter inte längre kan utföras. Författarna anser att diskussionen blir mer rättvis när hemlöshet ses som en konsekvens av samhället och inte bara av tillkortakommanden av individen själv.

Definitionsskillnader

När det gäller att definiera hemlöshet är detta något som varierar i litteraturen då definitionerna skiljer sig åt mellan studier och länder. Definitionsskillnader kan enligt författarna försvåra arbetet med att statistiskt jämföra länders hemlösa populationer samt enighet kring vem som definieras som hemlös eller inte och hur man tar hand om de hemlösa. Till exempel, enligt en definition är en individ hemlös när denne saknar fast sovpunkt och enligt en annan när individen saknar fast punkt i tillvaron. Dessa definitioner innebär alltså att vissa individer klassificeras som hemlösa och andra inte, vilket kan vara förvirrande och försvåra hjälpinsatser.

Metoddiskussion

Scoping-metoden

Författarna tar stöd från tidigare forskning i valet av metod för studien och har med flera fördelar valt scoping-metoden framför till exempel en systematisk litteraturstudie. I studier (Goodridge, Hawranik, Duncan & Turner, 2012; Arksey & O'Malley, 2005) benämns fördelar med scoping-metoden att den kartlägger i vilken omfattning forskning har gjorts. Enbart antalet sökträffar, var det hittats och vilken typ av data skapar en bild av undersökningsämnets prioritering i samhället. Ett exempel vore då flera sökningar i databaser och sökmotorer gjorts som inte kunnat leda till tillräckligt eller sparsamt med data vilket i sin tur talar för att det undersökningsämnet inte tidigare varit beforskat i så stor utsträckning. I denna studie kunde vi efter åtta sökningar endast identifiera 17 artiklar som var intressanta för studien varav endast en var svensk. Detta ser författarna som sparsamt både nationellt och internationellt. Fördelar enligt litteraturen är att jämfört med till exempel en systematisk studie är scoping-metoden öppen för ett större undersökningsämne samt att metoden tillåter studier med varierande metoddesign vilket inte en systematisk studie gör. Arksey och O'Malley (2005) har kunnat hitta ytterligare fördelar med scoping-metoden: till exempel att det inte finns något standardiserat tillvägagångssätt att avgränsa och söka i befintlig forskning och media, till exempel kan tidningsartiklar, böcker och dokumentärer användas blandat och tillåta ta in ett heterogent datainnehåll. Detta skulle kunna bero på att scoping-metoden är relativt ny och utforskad (Davis, Drey & Gould, 2009). Arksey och O'Malley (2005) menar också att scoping-metoden förutsätter att den som ska göra en datainsamling behärskar de sökmotorer och databaser som blivit allt mer avancerade. Detta för att säkerställa att den befintliga

forskningen hittas och inget exkluderas av misstag: med scoping-metoden blir det viktigare att kunna göra uttömmande och relevanta sökningar än att vara expert i undersökningsämnet. Detta är något båda författarna ansåg sig vara kompetenta inom för att kunna kartlägga data på kortare tid än med en annan metod, till exempel en systematisk litteraturstudie. Detta hjälpte till att motivera valet av scoping-metoden. Arksey och O'Malley (2005) menar också på att scoping-metoden tillåter att resultat framförs på ett lättförståeligt sätt för att underlätta tolkning för allmänheten, praktiker och politiker. En annan positiv aspekt som bidrog till valet av scoping-metoden var att den eventuellt hade tillåtit angränsande forskningsområden då det fanns osäkerhet kring tillgänglig litteratur inom undersökningsämnet. Författarna menar att det inte fanns något fokus att ta hänsyn till varken evidensnivå eller homogent innehåll, detta innebar att sämre eller bättre vetenskaplig kvalitet blev ointressant. Dock har författarna inte behövt exkludera innehåll på grund av design eller storlek på studierna, vilket skulle ha varit nödvändigt om en systematisk litteraturstudie gjorts.

Arksey och O'Malley (2005) kritiserar scoping-metoden som menar på att det skulle vara vilseledande att förbise begränsningarna. De menar på att metoden inte tar värde på evidensnivån i data som används vilket kan ses som en nackdel om fokus varit att hålla hög evidens. En annan nackdel är att en sökning kan resultera i ett omfattande material som kan bli svårhanterligt och då riskera att data exkluderas av misstag. I vår studie var detta aldrig en stor risk då vi endast kunde hitta sparsamt med litteratur. En annan nackdel är att analyserad data inte går att använda som evidens för att till exempel utvärdera en intervention då innehållet kan vara heterogent och av varierande design. Denna nackdel påverkade inte vår studie då vårt fokus var att kartlägga och beskriva tillgänglig forskning utifrån undersökningsämnet. Vi har uppfattat fler fördelar än nackdelar med scoping-metoden och menar att dessa fördelar motiverar metodvalet då författarna inte hade fokus på varken evidensvärde eller homogent material. Det visade sig under datainsamlingen att det fanns sparsamt med litteratur trots ett brett undersökningsämne.

Validitet- och reliabilitetsdiskussion

Författarna betonar att scoping är en metod för litteraturstudier som inte lägger fokus på att bedöma artiklars vetenskapliga kvalitet, varför validitet och reliabilitet till viss del kan vara nedsatt. Författarna drar ändå slutsatsen att det samlade kunskapsläget kring hemlöshet utifrån ett aktivitetsperspektiv har framkommit i studien vilket har ett värde i sig då det är viktigt för

hemlösas framtid att deras situation uppmärksammas och studeras utifrån olika perspektiv. För att stärka validiteten och reliabiliteten har författarna endast använt sig av vetenskapligt publicerade artiklar för datainsamlingen vilket var en kvalitetskontroll i sig. Fortsättningsvis var 15 av 17 artiklar arbetsterapeutiska vilket författarna tror ökar uppsatsens trovärdighet eftersom det borgar för att fokus rimligtvis ligger på aktivitet. Insamlad data var till största delen av relativt ny forskning vilket författarna också tror ökar validitet och reliabilitet, detta för att forskning kan vara en färskvara.

Förslag på framtida studier

Författarna föreslår och anser att fortsatta studier bör genomföras med fokus på hemlöshet. Det behövs fler svenska arbetsterapeutiska studier inom området för att belysa hemlöshet utifrån ett aktivitetsfokus. Som nämnts i diskussionen om samhällets ansvar finns det risk att fler människor blir hemlösa på grund av ekonomiska och strukturella orsaker framöver varför denna problematik troligen kommer att fortsätta att vara aktuellt. Studier där samhällsförändringars betydelse för hemlösas möjligheter till en fast trygghet i tillvaron med möjligheter till meningsfull aktivitet bör därför komma i fokus. Även framtida empiriska studier kring hur arbetsterapeuter arbetar och studier som utvecklar metoder för insamling av data med aktivitetsfokus behöver öka då endast en av 17 artiklar var baserad på den svenska hemlösa populationen i vår studie.

6. Konklusion

Denna studie är sammantaget ett bidrag till det samlade kunskapsläget kring hemlöshet utifrån ett aktivitetsperspektiv. Den visar på hemlöshet som en komplicerad problematik kring aktivitet och delaktighet i samhället. Studien har dessutom med ett aktivitetsvetenskapligt perspektiv utifrån ”occupational injustice” vilket har bidragit till att synliggöra samhällets syn på hemlöshet som kräver ett större politiskt ansvar från offentliga verksamheter.

7. Referenslista

Tryckta referenser

Arksey, H., & O'Malley, L. (2005). Scoping studies: towards a methodological framework. *International Journal of Social Research Methodology*, 8(1), 19 – 32.

Christiansen, C., & Townsend, E. A. (2011). An Introduction to Occupation. I Christiansen, C. & Townsend, E. A (s.1-34). (red.). *Introduction to occupation: the art and science of living: new multidisciplinary perspectives for understanding human occupation as a central feature of individual experience and social organization*. (2:a uppl.) Upper Saddle River, NJ: Pearson.

Christiansen, C. H., Backman, C., Little, B. R., & Nguyen, A. (1998). Occupations and well-being: A study of personal projects. *American Journal of Occupational Therapy*, 53, 91 – 100.

Davis, K., Drey, N., & Gould, D. (2009). What are scoping studies? A review of the nursing literature. *International Journal of Nursing Studies*, 46, 1386 – 1400.

Förbundet Sveriges arbetsterapeuter. (2012). *Etisk kod för arbetsterapeuter: antagen av Förbundet Sveriges Arbetsterapeuters fullmäktige 1992, reviderad 2004 och 2012*. ([5.], rev. uppl.) Nacka: Förbundet Sveriges arbetsterapeuter (FSA).

Goodridge, D., Hawranik, P., Duncan, V., & Turner, H. (2012). Socioeconomic disparities in home health care service access and utilization: A scoping review. *International Journal of Nursing Studies*, 49, 1310 – 1319.

Hammell, K-W., & Iwama, M-K. (2012). Well-being and occupational rights: An imperative for critical occupational therapy. *Scandinavian Journal of Occupational Therapy*, 19, 385 – 394.

Hocking, C., & Wright-St Clair, V. (2011). Occupational science: Adding value to occupational therapy. *New Zealand Journal of Occupational Therapy*, 58(1), 29 – 35.

Jonsson, H., & Josephsson, S. (2005). Occupation and Meaning. I Christiansen, C., Baum, C.M. & Bass-Haugen, J. (red.). *Occupational therapy: performance, participation, and well-being* (s. 116-132). (3:e. uppl.) Thorofare, NJ: Slack.

Knutagård, M. (2009). *Skälens fångar: hemlöshetsarbetets organisering, kategoriseringar och förklaringar*. Diss. Lund : Lunds universitet, 2009. Malmö.

Levac, D., Colquhoun, H., & O'Brien, K-K. (2010). Scoping studies: advancing the methodology. *Implementation Science*, 5, (69), 1 – 9.

Medin, J., & Alexanderson, K. (2000). *Begreppen hälsa och hälsofrämjande: en litteraturstudie*. Lund: Studentlitteratur.

Nilsson, I., & Townsend, E. (2010). Occupational Justice - Bridging theory and practice. *Scandinavian Journal of Occupational Therapy*, 17, 57 – 63.

Persson, D. (2001). *Aspects of meaning in everyday occupations and its relationships to health-related factors*. Diss. (sammanfattning) Lund : Univ., 2001. Lund.

Persson, D., Erlandsson, L. K., Eklund, M., & Iwarsson, S. (2001). Value Dimensions, Meaning, and Complexity in Human Occupation – A Tentative Structure for Analysis. *Scandinavian Journal of Occupational Therapy*, 8, 7 – 18.

Rowles, G. D. (2003). The Meaning of Place As a Component of Self. I Willard, H.S. Spackman, C. S., Schell, B. A. B., Crepeau, E. B., Cohn, E. S. *Willard & Spackman's occupational therapy*. (10 uppl.) Philadelphia: Wolters Kluwer Health/Lippincott Williams & Wilkins.

Rumrill, P. D., Fitzgerald, S. M., & Merchant, W. R. (2010). Using scoping literature reviews as a means of understanding and interpreting existing literature. Ohio: *Kent State University, College of Education, Health, and Human Services*.

Socialstyrelsen. (2012). *Hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden 2011 – omfattning och karaktär*. Stockholm.

Wilcock, A.A. (2006). *An occupational perspective of health*. (2:a uppl.) Thorofare, N.J.: Slack.

Elektroniska referenser

Crisis (2005). *What is homelessness?* Hämtad den 23 november, 2013 från, http://www.crisis.org.uk/data/files/document_library/factsheets/homlessdefs_2005.pdf

Mänskliga rättigheter, regeringens webbplats om mänskliga rättigheter (2013a). *Rätten till arbete*. Hämtad den 6 mars, 2013 från, <http://www.manskligarattigheter.se/sv/de-manskliga-rattigheterna/vilka-rattigheter-finns-det/ratten-till-arbete>

Mänskliga rättigheter, regeringens webbplats om mänskliga rättigheter (2013b). *Rätten till hälsa*. Hämtad den 6 mars, 2013 från, <http://www.manskligarattigheter.se/sv/de-manskliga-rattigheterna/vilka-rattigheter-finns-det/ratten-till-halsa>

Mänskliga rättigheter, regeringens webbplats om mänskliga rättigheter (2013c). *Rätten till tillfredsställande levnadsstandard*. Hämtad den 6 mars, 2013 från, <http://www.manskligarattigheter.se/sv/de-manskliga-rattigheterna/vilka-rattigheter-finns-det/ratten-till-en-tillfredsstallande-levnadsstandard>

Mötesplats 2020 (2011). *Lyckad gala för hemlösa*. Hämtad den 28 november 2013, från http://www.motesplats2020.se/arkiv/artiklar/lyckad_gala_for_hemlosa/

Nyhetsmorgon. (2013). *Allt fler människor blir hemlösa*. Hämtad den 23 november 2013, från <http://www.tv4.se/nyhetsmorgon/klipp/allt-fler-manniskor-blir-hemlosa-2466515>

Svenska Akademiens ordlista (2013). *Löscher folk*. Hämtad den 28 november 2013, från http://www.svenskaakademien.se/svenska_spraket/svenska_akademiens_ordlista/saol_pa_natet/ordlista

Svenska Akademiens Ordlista (2013). *Nomad*. Hämtad den 14 oktober 2013, från http://www.svenskaakademien.se/svenska_spraket/svenska_akademiens_ordlista/saol_pa_natet/ordlista

SOU 2000:14. Till statsrådet och chefen för Socialdepartementet (2000). Hämtad den 17 november 2013, från <http://www.regeringen.se/content/1/c4/28/66/64613510.pdf>

Rouzbeh, F. (2013). Stockholm rensades på hemlösa inför Obamas besök. Hämtad den 23 november 2013, från <http://debatt.svt.se/2013/09/06/stockholm-rensades-pa-hemlosa-infor-obamas-besok/>

Tradingeconomics (2013). Greece unemployment rate. Hämtad den 23 november 2013, från <http://www.tradingeconomics.com/greece/unemployment-rate>

United States Department of Labor (2013). Bureau of Labor Statistics. Hämtad den 23 november 2013, från <http://data.bls.gov/timeseries/LNS14000000>

Litteratur till datainsamlingen

Bradley, D. M., Hersch, G., Reistetter, T., & Reed, K. (2011). Occupational Participation of Homeless People. *Occupational Therapy in Mental Health*, 27(1), 26 – 35.

Bottomley, J. M. (2001). Health Care and Homeless Older Adults. *Top Geriatric Rehabilitation*, 17 (1), 1 – 21.

Chapleau, A. (2010). Voices from the Street: How Structural and Individual Factors Influence Homelessness. *Occupational Therapy in Mental Health*, 26(4), 387 – 400.

Chard, G., Faulkner, T., & Chugg, A. (2009). Exploring occupation and its meaning among homeless men. *British Journal of Occupational Therapy*, 72(3), 116 – 124.

Davis, J., & Kutter, C-J. (1998). Independent Living Skills and Posttraumatic Stress Disorder in Women Who Are Homeless: Implications for Future Practice. *The American journal of Occupational Therapy*, 52(1), 39 – 44.

Eklund, M., Gunnarsson, B., & Leufstadius, C. (red.) (2010). *Aktivitet & relation: mål och medel inom psykosocial rehabilitering*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Grandisson, M., Mitchell-Carvalho, M., Tang, V., & Korner-Bitensky, N. (2009). Occupational therapists' perceptions of their role with people who are homeless. *British Journal of Occupational Therapy*, 72(11), 491 – 498.

Griner, K. R. (2006). Helping the Homeless. *Occupational Therapy in Mental Health*, 22(1), 49 – 61.

Heuchemer, B., & Josephsson, S. (2006). Leaving homelessness and addiction: Narratives of an occupational transition. *Scandinavian Journal of Occupational Therapy*, 13, 160 – 169.

Krohn, W. (2004). The meaning of family routines in a homeless shelter. *American Journal of Occupational Therapy*, 58, 531 – 542.

Lloyd, C., & Bassett, H. (2012). The role of occupational therapy in working with the homeless population: An assertive outreach approach. *New Zealand Journal of Occupational Therapy*, 59(1), 18 – 23.

McNulty, M. C., Crowe, T. K., Kroening, C., VanLeit, B., & Good, R. (2009). Time Use of Women With Children Living in an Emergency Homeless Shelter for Survivors of Domestic Violence. *OTJR: Occupation, Participation and Health*, 29(4), 183 – 190.

Muñoz, J. P., Reichenbach, D., Witchger-Hansen, A. M. (2005). *Project Employ: Engineering hope and breaking down barriers to homelessness*. Pittsburgh: Duquesne University, Department of Occupational Therapy, 241 – 252.

Slatter, J., Lloyd, C., & King, R. (2012). Homelessness and companion animals: more than just a pet? *British Journal of Occupational Therapy*, 75(8), 377 – 383.

Swenson, M. K., Bunch-Harrison, S., Brumbaugh, B., Kutty, R- S., & FitzGerald, K. (2005). The meaning of computers to a group of men who are homeless. *American Journal of Occupational Therapy*, 59, 191 – 197.

Thomas, Y., Gray, M., McGinty, S., & Ebringer, S. (2011). Homeless adults engagement in art: First steps towards identity, recovery and social inclusion. *Australian Occupational Therapy Journal*, 58, 429 – 436.

Tryssenaar, J., Jones, E.J., & Lee, D. (1999). Occupational Performance Needs of a Shelter Population. *Canadian Journal of Occupational Therapy*, 66: 188 – 196.

Williams, S., & Stickley, T. (2011). Stories from the streets: people's experiences of homelessness. *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing*, 18, 432 – 439.